

Metafísica

Codi: 100303
Crèdits: 6

2024/2025

Titulació	Tipus	Curs
2500246 Filosofia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Jaume Mensa Valls

Correu electrònic: jaume.mensa@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No n'hi ha cap.

Objectius

Metafísica és una assignatura obligatòria del tercer curs del grau de filosofia. L'objectiu general de l'assignatura Metafísica és estudiar el problema de l'ésser i la seva relació amb el problema del llenguatge i la veritat.

Els objectius específics d'aquesta assignatura són:

- Assolir una comprensió global de la problemàtica metafísica i del seu desenvolupament històric;
- Comprendre els principals conceptes relacionats amb la metafísica;
- Llegir textos cabdals de metafísica;
- Presentar l'hermenèutica com a alternativa actual ("postmetafísica", si es vol) de la Metafísica clàssica

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el rigor filosòfic en un text escrit seguint els estàndards internacionals de qualitat.
2. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
3. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
4. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
5. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
6. Distingir els temes de rellevància filosòfica en els debats actuals
7. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
8. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
9. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
10. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
11. Expressar, tant oralment com per escrit, els temes i els problemes bàsics de la tradició filosòfica.
12. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
13. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
14. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
15. Indicar i discutir les principals característiques del pensament definitori d'una època, emmarcant-les en el context.
16. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
17. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
18. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
19. Relacionar diversos ordres que es poden descobrir entre les idees filosòfiques de diferents autors i moments històrics.
20. Relacionar els elements i factors que intervenen en el desenvolupament dels processos científics
21. Resoldre problemes de manera autònoma.
22. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història de la filosofia.

Continguts

I. Introducció

Concepte de metafísica, panorama actual.

II. La qüestió de l'ésser

Plató i la metafísica de l'U. Història i interpretacions actuals.

Aristòtil i l'ésser com a ésser. Història i interpretacions actuals.

III. Llenguatge i veritat

Concepte antic (*Cràtil*) i medieval (*De magistro*) de llenguatge

Gadamer: llenguatge i experiència hermenèutica

IV. El gir antropològic, lingüístic i hermenèutic en la metafísica

V. Balanç: Metafísica, encara?

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe magistral	45	1,8	5, 9, 10, 13, 15, 17, 18, 19, 22
Estudi i comentari de textos significatius	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 19, 22
Tipus: Supervisades			
Presentacions	10	0,4	3, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 16
Tutories	5	0,2	2, 7, 12, 16, 22
Tipus: Autònomes			
Lectura. Aristòtil, <i>Metafísica</i> , 12.	12	0,48	5, 7, 14, 19
Lectura. Grondin, "Introducción a la Metafísica", cc. VI-XI, pp. 181-380.	22	0,88	4, 6, 7, 9, 14, 16, 17, 18
Lectura. Plató: "Parmènides"	15,5	0,62	5, 7, 14, 19
Preparació de temes i textos. Ampliació bibliogràfica	20	0,8	3, 5, 7, 14, 16, 19

A les classes el professor exposarà els temes i comentarà alguns textos especialment significatius. És molt important assistir i participar activament a classe.

A més, l'estudiant haurà de fer tres lectures obligatòries personals:

1. El *Parmènides* de Plató;
2. El llibre Lambda (12) de la *Metafísica* d'Aristòtil;
3. Jean Grondin, *Introducción a la Metafísica* (consultable en línia per mitjà de la biblioteca. <https://elibro.net/es/lc/uab/titulos/45768>), cc. VI-XI, pp. 181-380.

D'aquestes lectures l'estudiant, individualment o en petit grup, n'haurà de fer una exposició i seran matèria d'examen.

Utilitzarem el Campus Virtual bàsicament per compartir els materials i lliurar les activitats. En canvi, si l'estudiant es volgués posar en contacte amb el professor, cal que ho faci per mitjà del correu electrònic.

Per tal que l'estudiant pugui programar bé el curs, el primer dia de classe el professor penjarà al Campus Virtual un calendari amb les dates més importants del curs (exàmens, lliurament de treballs, etc.).

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exposició oral (i informe escrit).	20 %	0,5	0,02	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Participació i activitats de classe	10 %	2	0,08	2, 10, 12, 13, 14, 16, 20, 22
Primer examen	35%	1,5	0,06	1, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Segon examen	35%	1,5	0,06	1, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22

AVALUACIÓ ÚNICA

L'avaluació única serà una prova escrita que constarà de tres parts:

- Preguntes de caràcter teòric sobre el continguts (35 %);
- Comentari de textos (35 %);
- Preguntes (continguts) i activitats de relació, comentari i argumentació sobre les lectures obligatòries (30 %).

Per aprovar l'examen cal que la suma sigui com a mínim del 50 % del total i que la nota de cada part sigui com a mínim del 40 %)

Recuperació

Només serà possible presentar-se a la recuperació si l'estudiant ha obtingut com a mínim un 3,5 en la prova d'avaluació única.

Les característiques de la prova de recuperació són les mateixes que les de l'examen d'avaluació única. Encara que hagi aprovat una o dues parts de la prova d'avaluació única, haurà de fer l'examen sencer.

AVALUACIÓ CONTINUADA

L'avaluació continuada pressuposa l'assistència a classe, la participació activa i el seguiment constant del curs.

Per aprovar el curs cal: a) que la nota de cada un dels dos exàmens sigui, com a mínim, de 4; b) que la mitjana de les diverses activitats sumi com a mínim 5. Si un alumne no compleix aquestes dues condicions caldrà que es presenti a la reavaluació de l'examen o dels exàmens que impedeixen l'assoliment de l'aprovat. L'estudiant només es podrà presentar a la reavaluació si en el seu moment ha fet els exàmens parcials.

L'exposició no és objecte de reavaluació, encara que estigui suspesa.

Hom qualificarà amb No Avaluable l'alumne que només hagi fet activitats d'avaluació per un valor inferior o igual al 30%.

No hi ha segona convocatòria.

El professor assignarà un dia, hora i lloc de revisió d'examen un cop hagi avaluat les activitats del curs i hagi posat la nota global de qualificació. Els estudiants que han de fer la reavaluació tindran un dia específic de revisió un cop hagin fet l'esmentada activitat de reavaluació.

Observacions sobre les activitats d'avaluació

Exàmens. L'examen pot constar de dues parts: preguntes de teoria i comentari d'un fragment. En les preguntes de teoria caldrà donar raó del contingut dels temes, de la bibliografia bàsica sobre aquell tema i de les lectures obligatòries.

Exposició. L'estudiant, individualment o en petit grup, farà una exposició d'entre 20 i 30 minuts sobre un aspecte o apartat de les lectures obligatòries i n'elaborarà un petit treball que compartirà amb el companys al Campus Virtual.

Participació a classe. El professor valorarà que els alumnes participin activament a classe. Fer les activitats proposades, preparar prèviament les classes, ampliar continguts, fer aportacions i compartir-ho a classe és indispensable per aprofitar convenientment el curs.

Examen de recuperació

L'examen de recuperació consistirà en una prova que combinarà preguntes de teoria i comentari de text.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Bibliografia

Lectures obligatòries

PLATO, *Parmenides* (Textos Filosòfics, 55), Barcelona, Edicions 62; i *Dialecs*, XIV (Fundació Bernat Metge, 144), Barcelona, 1995.

ARISTÒTIL, *Metafísica*, vol. 2 (Fundació Bernat Metge, 426), Barcelona, 2019. [Llibre XII].

Jean GRONDIN, *Introducción a la Metafísica*, Barcelona, Herder, 2006. Disponible en línia: <https://elibro.net/es/ereader/uab/45768>

Bibliografia bàsica

DILTHEY, *El naixement de l'hermeneutica* (Textos Filosòfics, 76), Barcelona, 1997;

R. GABAS, *Filosofia del siglo XX*, dins J. Hirschberger, *Historia de la filosofía*, III, Barcelona, Herder, 2011.

GADAMER, H.G., *Verdad y metodo* [III, c.12-14], Salamanca, Sigueme, 1977.

F. NEF, *Qu'est-ce que la metaphysique?*, París, 2004.

Teresa ONATE, *Para leer la "Metafisica" de Aristoteles en el siglo XXI*, Madrid, Dykinson, 2001.

RECAS BAYON, J, *Hacia una hermeneutica critica*. Gadamer, Habermas, Apel, Vattimo, Rorty, Derrida y Ricoeur, Madrid, Biblioteca Nueva, 2006.

VATTIMO, G, *Mas alla de la intepretacion*, Barcelona, Paidós, 1995.

Nota: A clase o al Campus Virtual, el professor donarà la bibliografia específica de cada tema.

Programari

Els treballs es presentaran en format .doc i/o .pdf

Si s'hagués de fer alguna sessió en línia es faria servir Teams o Meet

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	2	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	2	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt